

ประสิทธิผลสถานศึกษาตามทรรศนะของบุคลากรทางการศึกษา

THE SCHOOL EFFECTIVENESS AS PERCEIVED BY THE EDUCATIONAL PERSONNEL

กรชนก เข้มอุทัย¹

นุชนรา รัตนศิริประภา²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบประสิทธิผลสถานศึกษาตามทรรศนะของบุคลากรทางการศึกษาสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลสถานศึกษาตามทรรศนะของบุคลากรทางการศึกษา เมื่อจำแนกตามสถานภาพ 3) เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลสถานศึกษา ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีทั้งหมด 186 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามแนวคิดของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิผลสถานศึกษาตามทรรศนะของบุคลากรทางการศึกษาสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษา และต้นสังกัด ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา ประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษามาตรฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ผลการดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ต่อมาผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน/วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา ต่อมาผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผู้เรียนมีความใฝ่รู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น

2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลสถานศึกษาตามทรรศนะของบุคลากรทางการศึกษา เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่าไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านประสิทธิภาพการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า ประสิทธิภาพการทำงานในตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 โดยประสิทธิภาพ ไม่เกิน 5 ปี แตกต่างกับประสิทธิภาพ 16 – 20 ปี

3. แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลสถานศึกษา พบว่า 1) ควรให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและให้แสดงออกทั้งด้านความคิดและการกระทำ ครูต้องรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน การระดมทรัพยากร นำเอาข้อสรุปนั้นนำไปพัฒนาเป็นแนวทางการสอนที่มีคุณภาพ 2) ควรให้ผู้เรียน เป็นคนที่ใฝ่รู้ มีนิสัยรักการอ่านและใช้เทคโนโลยีเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมให้กับตนเอง ประกอบด้วย การมอบหมายภาระงาน การสร้างนักเรียนให้มีนิสัยรักการอ่านจากสิ่งที่น่าสนใจ การส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ 3) ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนใช้ความรู้ทางด้านหลักภาษา การพัฒนาการสร้างกระบวนการคิดรวบยอด การให้ผู้เรียนทำโครงการของนักเรียน การฝึกกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ กระบวนการทำงานโดยให้ปฏิบัติในสภาพจริง การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purposes of this independent study were to identify 1) the school effectiveness as perceived by educational personnel 2) the comparison of the effectiveness of education as perceived by educational personnel when classifying the personnel's status 3) the guideline of school effectiveness development. The populations in this research were educational personnel in schools under Bang Sue Educational Department Bangkok, in totally 186. The research instrument was a questionnaire about the school effectiveness based on the concept of Office for National Education Standards and Quality Assessment. Statistics in this study included frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation t test, and F test

The findings were as follow;

1. The overall findings of the school effectiveness as perceived by the educational personnel were high level. Sort by descending order in arithmetic (1) the development of internal quality assurance by school (2) the school efficiency and development (3) the effectiveness of student – centered – learning (4) the school improvement that aimed to raise and maintain the standards to develop towards excellence with the educational reform (5) the performance of special projects to promote the school (6) the development of school strengths which reflect the school uniqueness (7) the development were success in philosophy, vision, mission and objectives of the school (8) learners had good health and mental (9) learners had moral principles, ethics and desirable values (10) the learners had achievement (11) being the learning learners (12) learners were thinkers

2. The school effectiveness as perceived by educational personnel when classified by status: sex, age, the highest educational level, experience and the position were indifference. The experience of current position was different at the significant level of .05

3. There are 3 guidelines for the school effectiveness development. They were as follow; 1) Improving the achievement of learners include (1.1) to encourage learners to share their opinions (1.2) teacher should listen the learners' opinions more (1.3) to gather the instructional resources (1.4) to improve the learning process 2) Enhancing the learning learners, good readers, and using technology (2.1) to assign the learners read interesting articles more (2.2) to promote the learners to get knowledge from learning centers 3) Learners were systematical thinking (3.1) to design the learning activities emphasize grammatical knowledge (3.2) to increase the conceptual skill process (3.3) to assign the learners do projects by themselves (3.4) to practice the systematical thinking more (3.5) to train the working process in the authentic environment (3.6) to arrange the classroom atmosphere for supporting the creativity and critical thinking.

บทนำ

สถานศึกษาหรือโรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก มีหน้าที่สร้างและพัฒนา “คน” ให้เป็น “มนุษย์” ที่ดีมีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขด้วยการพึ่งตนเอง เป็นความคาดหวังของสังคมที่มีต่อสถานศึกษา จึงเป็นผลให้สถานศึกษาต้องมีกระบวนการบริหารจัดการที่ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด และให้ได้รับการพัฒนาในทุกด้านตามความสามารถที่จะจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เป็นที่ยอมรับและสามารถเป็นแบบอย่างในด้าน “คุณภาพ” แก่สถานศึกษาอื่นได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบและรูปแบบที่ใช้ในการบริหารงานโดยเน้นเป้าหมายหลักคือ

การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และหากนำองค์ประกอบและรูปแบบที่ใช้ในการบริหารงานโดยเน้นเป้าหมายหลักคือการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และหากนำองค์ประกอบและรูปแบบในการบริหารงานมาใช้จนประสบความสำเร็จแล้วก็จะเรียกได้ว่าเป็นการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล ซึ่งจะส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันหมายถึงความมีชื่อเสียงและการยอมรับอีกทั้งความภาคภูมิใจของบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อที่จะเป็นแรงกระตุ้นให้ทุกฝ่ายเกิดความพยายามที่จะรักษาระดับมาตรฐานคุณภาพ อีกทั้งการพัฒนาสถานศึกษาอย่างไม่หยุดยั้งมีทิศทางในการพัฒนาที่ชัดเจน มั่นคง และสามารถหล่อหลอมเป็น

วัฒนธรรมการทำงานขององค์กรที่มีคุณค่า มีบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้เป็นสถานศึกษาแห่งการเรียนรู้ มีความพร้อมทางด้านทรัพยากรที่เพียงพอในการบริหารจัดการ ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงตามมาตรฐานที่กำหนด ส่งผลให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 1-2) สิ่งสำคัญการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีเป้าประสงค์หลัก คือการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถเป็นคนเก่ง และเป็นคนดี พร้อมทั้งจะใช้ชีวิตอย่างมีความสุขภายใต้วิถีชีวิตไทยที่สามารถแข่งขันกับคนอื่น ๆ ได้จะต้องมีกลไกการสร้างคนที่มีประสิทธิภาพ นำไปสู่การสร้างสังคมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ คือผู้บริหารสถานศึกษา เพราะต้องเป็นผู้นำและผู้แสวงหาความร่วมมือจากบุคลากร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถานประกอบการ สถาบันศาสนาและสถาบันสังคมอื่นๆ ร่วมกันจัดและพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมั่นคง บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, ศูนย์ปฏิบัติการปฏิรูปการศึกษา: 2544, 2) ส่วนฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel) ให้แนวคิดที่ว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาประกอบด้วยการสร้างบรรยากาศสถานศึกษา สร้างขวัญ แรงจูงใจในการทำงาน ของครู หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ และคุณภาพภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Hoy and Miskel: 1978, 297) อีกทั้งแนวคิดในเรื่องของประสิทธิผลสถานศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา: 2555, 1-4) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารสถานศึกษาเป็นการตัดสินใจว่าการบริหารสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือไม่ เพราะสถานศึกษาถือเป็นองค์การในระบบสังคมหนึ่ง

ปัญหาของการวิจัย

ปัจจุบันโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ยังไม่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ได้รวมทั้งไม่สามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้เป็นผลมาจากกระบวนการบริหารโรงเรียนอันเกิดจากการปฏิรูปการศึกษาที่จะพยายามยกระดับคุณภาพของโรงเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งผลการดำเนินงานในการปฏิรูป

การศึกษาดังกล่าวได้รับความสำเร็จ ในระดับหนึ่งเป็นเพียงบางส่วนเท่านั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ยังมีความล่าช้าในการบริหารจัดการสถานศึกษาอยู่ รวมทั้งประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษายังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพเท่าที่ควรจะเป็น ซึ่งส่งผลให้ขีดความสามารถในการแข่งขันเมื่อเปรียบเทียบกับนานาชาติในด้านการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ และเมื่อเปรียบเทียบกับศักยภาพของคนไทยกับประเทศอื่นๆ ก็ยังคงอยู่ในระดับต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ โดยที่ IMD (International Institute for Management Development) จัดอันดับประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 50 จากทั้งหมด 60 ประเทศ ซึ่งอยู่ในระดับที่ต่ำมาก โดยเฉพาะความสามารถในการแข่งขันของการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ และภาษาต่างประเทศในโรงเรียนที่ยังมีคุณภาพต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดสอบระดับชาติของสถานศึกษา ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกวิชาที่อยู่ในระดับต่ำด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ: 2548, 1-4) และจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (O-NET) โดยสำนักงานทดสอบแห่งชาติ (สทศ) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 1)โรงเรียนวัดประชาราษฎร์ธรรม 2)โรงเรียนวัดประดู่ธรรมาธิปัตย์ 3)โรงเรียนวัดมณีนิลดิการาม 4)โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง 5)โรงเรียนวัดทองสุทธาราม 6)โรงเรียนวัดสร้อยทอง 7)โรงเรียนวัดบางโพโสมาวาส พบว่า ประสิทธิภาพสถานศึกษาในด้านของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำมากใน 3 ลำดับท้าย ทั้งนี้สาเหตุของผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษายังไม่สามารถกำหนดแนวทางในการนำนโยบายในการเรียนการสอนไปสู่ครูผู้สอน และนักเรียน ให้เป็นรูปธรรมมากที่สุด อีกทั้งผู้เรียนนั้นยังขาดศักยภาพและขีดความสามารถที่จะเรียนรู้ทดสอบแข่งขันในระดับชาติ และสอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่าสถานศึกษาในสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร มีผลการประเมินคุณภาพโดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ในด้านของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตัวบ่งชี้ที่ 5 มีคุณภาพต่ำกว่าระดับดี ทุกโรงเรียนจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรีบนำไปพิจารณาและแก้ไขให้ทันก่อนการประเมินภายนอกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบประสิทธิผลสถานศึกษาตามทฤษฎีของบุคคาลการทางการศึกษา สถานศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลสถานศึกษาตามทฤษฎีของบุคคาลการทางการศึกษา เมื่อจำแนกตามสถานภาพ
3. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลสถานศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

แผนแบบการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแผนแบบการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวศึกษาสภาพการณ์ไม่มีการทดลอง (the one shot, non-experimental case study design) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง (Diagram)

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 7 คน รองผู้บริหารสถานศึกษา/หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 64 คน และครูผู้ปฏิบัติการสอน 115 คน รวมทั้งหมด 186 คน จากโรงเรียนทั้งสิ้น 7 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนวัดประดู่ธรรมารัตนบุรี 2) โรงเรียนวัดบางโพธิ์มาวาส 3) โรงเรียนวัดสร้อยทอง 4) โรงเรียนวัดทองสุทธาราม 5) โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง 6) โรงเรียนวัดมัจฉานตถารา 7) โรงเรียนวัดประสาธน์ทวารวดี

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐานและตัวแปรที่ศึกษาซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลแบ่งออกเป็นได้แก่ ดังนี้ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษาสูงสุด 4) ประสบการณ์ในการทำงาน 5) ตำแหน่งหน้าที่หลักในโรงเรียน 6) ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน
2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามแนวคิดของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ทั้งหมด 12 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) ผู้เรียนมีความสุขกายและสุขภาพจิตที่ดี 2) ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม

ที่พึงประสงค์ 3) ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 4) ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น 5) ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน 6) ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 7) ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา 8) พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัด 9) ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์การจัดตั้งสถานศึกษา 10) ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา 11) ผลการดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา 12) ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐานรักษามาตรฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบสอบถามชนิดจัดลำดับคุณภาพ (Rating Scale) ซึ่งสามารถจัดลำดับคุณภาพได้ 5 ระดับ นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างให้กับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่ประชากรในสถานศึกษาสำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 ฉบับ หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาโดยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) โดยได้รับแบบสอบถามจากบุคลากรที่ไม่ใช่ประชากรจำนวน 30 คนได้ค่า $\alpha = 0.991$

แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ โดยศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบข้อคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 มาสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยดูจากค่าสถิติตัวบ่งชี้ด้านใดมีค่ามัธยฐานเลขคณิต (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) น้อยกว่าด้านอื่นๆ นำตัวบ่งชี้ข้อนั้นๆ มาสร้าง ปรับปรุงและพัฒนาแบบสัมภาษณ์ภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์ผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระพบว่าด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ด้านผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และด้านผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้เก็บแบบสอบถามกลับคืนมาแล้วพิจารณาตรวจหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาจัดระบบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและนำเสนอในรูปของตารางและความเรียง และการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและความแตกต่างของประสิทธิผลสถานศึกษาตามทรรศนะของบุคลากรทางการศึกษา ใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)
2. การวิเคราะห์ประสิทธิผลสถานศึกษาตามทรรศนะของบุคลากรทางการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยิมเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best: 1970, 190) หากค่ามัธยิมเลขคณิตอยู่ในช่วงใดก็แสดงว่า ประสิทธิผลสถานศึกษาตามทรรศนะของบุคลากรทางการศึกษา

ตารางที่ 1 ค่ามัธยิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับประสิทธิผลสถานศึกษาตามทรรศนะของบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวม

(N=186)

ที่	ประสิทธิผลสถานศึกษาตามทรรศนะของบุคลากรทางการศึกษา	μ	σ	ระดับ
1	ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี	4.10	0.54	มาก
2	ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์	4.03	0.49	มาก
3	ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	3.79	0.54	มาก
4	ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น	3.62	0.63	มาก
5	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	3.80	0.47	มาก
6	ประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญ	4.32	0.51	มาก
7	ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา	4.38	0.50	มาก
8	พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัด	4.49	0.50	มาก
9	ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน/วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ ของการจัดตั้งสถานศึกษา	4.16	0.60	มาก
10	ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา	4.19	0.63	มาก
11	ผลการดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา	4.28	0.55	มาก
12	ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษามาตรฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	4.32	0.59	มาก
	รวม	4.14	0.43	มาก

3. การวิเคราะห์ประสิทธิผลสถานศึกษาตามทรรศนะของบุคลากรทางการศึกษาเมื่อจำแนกตามสถานภาพ ใช้การวิเคราะห์การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

4. การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ประสิทธิผลสถานศึกษาตามทรรศนะของบุคลากรทางการศึกษาใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ประสิทธิผลสถานศึกษาตามทรรศนะของบุคลากรทางการศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลสถานศึกษาตามทรรศนะของบุคลากรทางการศึกษา

ในการวิเคราะห์ประสิทธิผลสถานศึกษาตามทรรศนะของบุคลากรทางการศึกษา จำนวนทั้งหมด 186 คน ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยิมเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) จากผู้ตอบแบบสอบถาม 186 คน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิด ของเบสท์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 1 พบว่าประสิทธิผลสถานศึกษาตามทฤษฎีของบุคลกรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.14, \sigma = 0.43$) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน เมื่อเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานเลขคณิตมากไปหาน้อย ดังนี้ พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษา และต้นสังกัด ($\mu = 4.49, \sigma = 0.50$) ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา ($\mu = 4.38, \sigma = 0.50$) ประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\mu = 4.32, \sigma = 0.51$) ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษามาตรฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ($\mu = 4.32, \sigma = 0.59$) ผลการดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา ($\mu = 4.28, \sigma = 0.55$) ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ($\mu = 4.19, \sigma = 0.63$) ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน/วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ ของการจัดตั้งสถานศึกษา ($\mu = 4.16, \sigma = 0.60$) ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ($\mu = 4.10, \sigma = 0.54$) ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ($\mu = 4.03, \sigma = 0.49$) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ($\mu = 3.80, \sigma = 0.47$) ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($\mu = 3.79, \sigma = 0.54$) และผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น ($\mu = 3.62, \sigma = 0.63$)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบประสิทธิผลสถานศึกษาตามทฤษฎีของบุคลกรทางการศึกษา

การวิเคราะห์การเปรียบเทียบประสิทธิผลสถานศึกษาตามทฤษฎีของบุคลกรทางการศึกษาเมื่อจำแนกตามสถานภาพ ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษาสูงสุด ประสิทธิภาพในการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่หลักในโรงเรียน ประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน โดยการทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

พบว่า ความแตกต่างประสิทธิผลสถานศึกษาตามทฤษฎีของบุคลกรทางการศึกษา เมื่อจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสิทธิภาพในการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่หลักในโรงเรียน มีความคิดเห็นในเรื่องของประสิทธิผลสถานศึกษาไม่แตกต่างกันดังนี้ 1) ประสิทธิผลสถานศึกษาตามทฤษฎีของบุคลกรทางการศึกษาเมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ค่า Sig. = 0.195 2) ประสิทธิผลสถานศึกษาตามทฤษฎีของบุคลกรทางการ

ศึกษาเมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ค่า Sig. = 0.232 3) ประสิทธิผลสถานศึกษาตามทฤษฎีของบุคลกรทางการศึกษาเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดพบว่าค่า Sig. = 0.355 4) ประสิทธิผลสถานศึกษาตามทฤษฎีของบุคลกรทางการศึกษาเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ค่า Sig. = 0.253 5) ประสิทธิผลสถานศึกษาตามทฤษฎีของบุคลกรทางการศึกษาเมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่หลักในโรงเรียน พบว่า ค่า Sig. = 0.086 ยกเว้นในเรื่องของประสิทธิภาพการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ประสิทธิผลสถานศึกษาตามทฤษฎีของบุคลกรทางการศึกษาเมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันพบว่า ค่า Sig. = 0.000 มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งจากการวิเคราะห์หาความแตกต่างรายคู่โดยใช้สถิติ Scheffe พบว่า แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งพบว่ามีรายคู่ที่แตกต่างกัน ประกอบด้วย ไม่เกิน 5 ปี กับ 16 – 20 ปี มีค่า Sig. = 0.006 และ 16 – 20 ปี และ 21 – 25 ปี มีค่า Sig. = 0.002

ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลสถานศึกษา

แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลสถานศึกษาผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ซึ่งได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างคือ บุคลกรทางการศึกษาในสถานศึกษา จำนวนทั้งหมด 6 คน คือ ครูที่ได้รับรางวัลหรือมีผลงานเป็นที่ประจักษ์จากการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ซึ่งมีแนวทางการตอบที่หลากหลาย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปคำตอบทั้งหมดดังนี้

1. ท่านมีแนวคิดหรือวิธีการใดที่จะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้ดีขึ้น ได้อย่างไรบ้าง

1.1 ต้องให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและให้แสดงออกทั้งด้านความคิดและการกระทำให้นักเรียนได้ทำโครงการที่นักเรียนสนใจ และอีกประการต่อมาคือจัดกิจกรรมที่นักเรียนจะฝึกทักษะการพูด โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามบริบทของสถานศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ถัดมาคือการสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาความรู้ ความสามารถในการเรียน

1.2 ครูต้องรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และสนุกกับการเรียนและการสอนของครู การสอนให้ตรงตามเนื้อหาที่มีความสอดคล้องและใกล้เคียงกับแบบทดสอบก็จะช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจความรู้ทุกรายวิชา

1.3 การระดมทรัพยากรจากชุมชน ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษา ให้การสนับสนุนอุปกรณ์ ในการพัฒนาทักษะกระบวนการเรียน เช่น LCD Projector หรือห้องเรียนอัจฉริยะ (Smart Classroom) จะช่วยให้ นักเรียน สามารถพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ที่หลากหลาย ถัดจากนั้น คือการทำงานเป็นกลุ่มหรือคู่ จะช่วยให้นักเรียนมี การทำงานเป็นกลุ่ม การแบ่งปันความคิดและประสบการณ์ รวมไปถึงการ วิจัยในชั้นเรียนการสำรวจตรวจสอบข้อบกพร่องของผู้เรียน ว่ามีจุดด้อยตรงไหนที่ทำให้ทักษะการเรียนรู้ต่ำ

1.4 สามารถนำเอาข้อสรุปนั้นนำกลับไปพัฒนา เป็นแนวทางการสอนที่มีคุณภาพ เช่น ดูแนวโน้มการตอบ คำถามว่าข้อสอบข้อใดที่นักเรียนตอบถูกมากที่สุดและข้อใด ตอบถูกน้อยที่สุด นำกลับมาสอนให้เป็นแนวทางในการสอน ให้นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบได้ถูกต้อง นอกจากนี้การ ที่ให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้จากสิ่งที่เรียน อาจจะเป็นการจัด คาบทบทวนความรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยให้ครูผู้สอนสำรวจความ ต้องการของผู้เรียนว่าต้องการให้ทบทวนความรู้ในด้านใด หรือต้องการรับการพัฒนาในเรื่องใดที่ต้องการได้เรียนรู้เพิ่มเติม

2. ท่านมีแนวทางหรือวิธีการใดที่จะมีส่วนช่วยให้ ผู้เรียน เป็นคนที่ใฝ่รู้ มีนิสัยรักการอ่านและใช้เทคโนโลยี เพื่อการหาความรู้เพิ่มเติมให้กับตนเองได้อย่างไร

จากแนวทางของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด สามารถสังเคราะห์จากทั้งหมด 6 ท่านเป็นแนวทางที่จะทำได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้

2.1 การมอบหมายภาระงานเป็นสิ่งสำคัญที่จะ ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ของตนเองที่รับ เป็นการฝึกความอดทน การให้งานที่อยู่ในหัวข้อที่น่าสนใจ พร้อมทั้งที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี ซึ่งปัจจุบันกล่าว อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เลยว่า โทรศัพท์ประเภท Smartphone มีบทบาทต่อการเรียนการสอน ดังนั้นเราต้องบูรณาการ การเรียนการสอนโดยใช้ผ่านระบบ Online พร้อมทั้งเชื่อมต่อ อินเทอร์เน็ต (Internet) ความเร็วสูงในโรงเรียนให้นักเรียน สืบค้นข้อมูลที่นักเรียนสนใจเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนเป็น คนใฝ่รู้

2.2 การสร้างนักเรียนให้มีนิสัยรักการอ่านจาก สิ่งที่นักเรียนสนใจ หาแหล่งข้อมูลและแหล่งสืบค้นที่ผู้เรียน ต้องการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นหัวข้อในสิ่งที่น่าสนใจต่อการจัด กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ประการสำคัญต่อมา คือ ในส่วนของครูผู้สอนต้องจัดทำและจัดหาสื่อเทคโนโลยีและ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆให้นักเรียนสนุกสนานในการเรียน เพื่อดึงดูด

ความสนใจจากนักเรียน เป็นการเสริมแรงที่จะกระตุ้นให้ ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้ และมอบหมายภาระงานที่เกี่ยวข้องกับสื่อ ที่เป็นเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดความมุ่งมั่นในการทำงาน

2.3 การส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ตามจุดต่างๆในสถานศึกษา ก็เป็นส่วนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้มีความรู้ที่เพิ่มพูนยิ่งขึ้น พร้อมทั้งกระตุ้นการเรียนรู้ทาง อ้อมในการฝึกทักษะการอ่านจากสิ่งที่น่าสนใจรอบๆ ตัวของ ผู้เรียน และประการสุดท้ายเป็นแนวทางที่น่าสนใจอีกอย่าง หนึ่งคือ การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียน การสอน เช่น ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านงานประดิษฐ์ งานร้อยดอกไม้เข้ามาสอนผู้เรียนเพื่อเป็นการฝึกทักษะในการ ประกอบอาชีพที่เป็นพื้นฐานให้ผู้เรียน อีกทั้งทำให้ผู้เรียนได้ ทักษะการทำงานและการใช้ส่วนต่างๆของร่างกายฝึกการขยับ ส่วนต่างๆ เพื่อทำให้การเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น

3. ท่านมีแนวคิดหรือวิธีการใดที่จะพัฒนาให้ผู้เรียน สามารถคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีระบบ

จากการสังเคราะห์แนวทางการตอบแบบ สอบถามของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดสามารถสรุปเป็นแนวทาง ที่จะพัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียน ใช้ความรู้ทางด้านหลักภาษา รวมทั้งประสบการณ์ที่ได้รับ สามารถแสดงความคิดเห็นหรือระดมความคิด ฝึกการทำงาน เป็นกลุ่มแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์ที่จำลองขึ้นมา เพื่อฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์หาทางออกหากพบเจอปัญหา ต่างๆ ในชีวิตจริง และการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าตาม สถานการณ์

3.2 การพัฒนาการสร้างกระบวนการคิดรวบยอดหรือที่เรียกว่าการใช้ My Mapping เพื่อดูภาพรวมของ เนื้อหาของกระบวนการเรียน เป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนคิด อย่างเป็นระบบ สามารถฝึกการจัดความสำคัญของความคิด

3.3 การให้ผู้เรียนทำโครงงานของนักเรียน เพราะการทำโครงงานนักเรียนจะเข้าใจกระบวนการหา ข้อสงสัย ตั้งคำถาม หาสมมติฐาน การทดลองหรือทดสอบ และ การสรุปผลทางกระบวนการทำงาน พร้อมทั้งรู้จักการทำงาน ที่ต้องอาศัยการวางแผน การช่วยเหลือการทำงานด้วยกันเป็น กลุ่ม การยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น การจะพัฒนา ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

3.4 การฝึกที่สำคัญอีกอย่างคือการฝึกกระบวนการ คิดอย่างเป็นระบบ และเรียงลำดับความสำคัญหาความสำคัญ ของประเด็นปัญหาในการทำงานอย่างมีระบบและมีระเบียบ รู้เหตุและผลของการปฏิบัติงานเดียวและกลุ่ม

3.5 การให้ผู้เรียนฝึกกระบวนการทำงานโดยให้ปฏิบัติในสภาพจริงคือตั้งแต่การเริ่มต้นเมื่อพบเจอปัญหา การวางแผนหาแนวทางแก้ไขที่ดีและเหมาะสมที่สุดในการเลือกวิธีการ โดยรับคำแนะนำจากผู้สอนอยู่ตลอดเวลา พร้อมทั้งการให้คำแนะนำช่วยเหลือจากนักเรียน

3.6 การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ให้กับนักเรียน คือครูต้องมอบหมายการที่อยู่รอบนอกให้นักเรียนคิดหาทางแก้ปัญหาด้วยตัวเอง เช่น การหาสิ่งที่ดีที่สุดในชุมชนเพื่อนำมาทำเป็นน้ำหอม สิ่งนี้จะทำให้นักเรียนคิดหาแนวทางในการคัดเลือกสิ่งที่คิดว่าหอมและสามารถนำมาทำน้ำหอม พร้อมทั้งอาศัยประสบการณ์ในอดีตจะช่วยให้สามารถคิดสรรหาเลือกสิ่งของที่ดีจากตัวนักเรียนเอง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิผลสถานศึกษาตามทฤษฎีของบุคลาการทางการศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นเป็นเพราะว่า ในช่วงเวลาที่ผ่านมามาสถานศึกษาในเขตบางซื่อ ทั้ง 7 โรงเรียนได้รับการพัฒนาในทุกด้าน จนกระทั่งส่งผลให้ประสิทธิผลสถานศึกษาทั้ง 12 มาตรฐานเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมากทุกมาตรฐาน ยิ่งกว่านั้นการส่งเสริมศักยภาพในแต่ละสถานศึกษา โดยสำนักงานเขตบางซื่อที่ต้องการยกระดับการศึกษาผู้เรียน เช่น การส่งเสริมด้านสุขภาพ และอนามัย มีการเตรียมอาหารเช้าและอาหารกลางวันให้นักเรียนรับประทานเพื่อทำให้ร่างกายแข็งแรง และส่งผลต่อระบบประสาท สมอง ช่วยกระตุ้นความคิด การเรียนรู้ของผู้เรียนให้สามารถใช้มีการพัฒนาทุกร่างกาย ความคิด สติปัญญา ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีศักยภาพที่เพิ่มขึ้น ช่วยให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มมากขึ้น เป็นส่วนหนึ่งของประสิทธิผลสถานศึกษา จากผลการวิจัยในเรื่องประสิทธิผลสถานศึกษาตามทฤษฎีของบุคลาการทางการศึกษามีผลอยู่ในระดับมากทุกด้านประสิทธิผลสถานศึกษา คือ การบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา โดยพิจารณาจากความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายใน ภายนอก และสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน จนทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งเป็นการมองประสิทธิผลในภาพรวม ประสิทธิผลสถานศึกษาตามทฤษฎีของบุคลาการทางการศึกษา สถานศึกษา โดยภาพ

รวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้เป็นอย่างดีแต่ความสามารถในการบริหารงบประมาณมีสิ่งที่จะต้องแก้ไขอยู่บ้างเพราะผู้บริหารสถานศึกษาบางแห่งมีปัญหาในการนำเงินมาหมุนเวียนเพื่อความคล่องตัวของสถานศึกษา และขาดการวางแผนในการบริหารสถานศึกษา ให้ได้ผลเป็นที่ยอมรับ ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการยอมรับและความน่าเชื่อถือจากคณะครู มีการกระจายอำนาจรวมอำนาจเข้าไว้แต่ตนเองเพียงผู้เดียว ทำให้ประสบปัญหาในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพลอยไพลิน เฟิงประโคน ผลการวิจัยพบว่า (1) ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม มีทักษะอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าหลักและกระบวนการบริหารการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและการบริหารด้านธุรการ การเงิน พัสดุและอาคารสถานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (2) ประสิทธิผลของสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพทางการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดยด้านผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในภาพรวมพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง โดยทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลด้านผู้เรียนมากที่สุด และมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลด้านครูในระดับต่ำที่สุด

2. การเปรียบเทียบประสิทธิผลสถานศึกษาตามทฤษฎีของบุคลาการทางการศึกษา เมื่อจำแนกตามสถานภาพประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่หลักในโรงเรียน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่หลักในโรงเรียน ซึ่งเป็นเพราะว่า คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา มีรูปแบบการทำงานและวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันมาก เนื่องจากไปอบรมและจัดกิจกรรมร่วมกันบ่อยมาก ทำให้มีความคิดเห็นที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และมีการย้ายสถานศึกษาของครูกันแค่ภายในเขตบางซื่อเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้น ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ซึ่งพบว่าแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งพบว่ามีความแตกต่างกัน

ประกอบด้วย ไม่เกิน 5 ปี กับ 16 – 20 ปี มีค่า Sig. = 0.006 และ 16 – 20 ปี และ 21 – 25 ปี มีค่า Sig. = 0.002 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย อาจจะเป็นเพราะว่า คณะครูในสถานศึกษาของสำนักงานเขตบางซื่อมีช่องว่างระหว่างช่วงวัยห่างกันพอสมควร คือ มีครูอายุ 50 ปีขึ้นไป และช่วงของครูอายุประมาณไม่เกิน 40 ปี ทำให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลสถานศึกษาที่แตกต่างกัน เนื่องจากยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ความเข้าใจในบริบทของสถานศึกษามีความคิดเห็นที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของชาญณรงค์ แสงสว่าง ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ความสามารถในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวก และความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การบริหาร ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่า ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประสบการณ์ในตำแหน่งเป็นตัวแทนที่ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของแต่ละสถานศึกษา

3. แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลสถานศึกษาตามทัศนะของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตบางซื่อ สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันหลายแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลสถานศึกษาเป็นพหุแนวทาง ทั้งนี้เป็น

เพราะว่า แต่ละสถานศึกษาก็มีปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาที่แตกต่างกันบางอย่าง และคล้ายคลึงกัน ทำให้สามารถสรุปออกมาเป็นแนวทางที่หลากหลาย ซึ่งในช่วงของการประชุมอบรมครู จะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์การสอน และปัญหาในการสอน รวมไปถึงแนวทางการจัดการสถานศึกษาของแต่ละแห่งว่ามีแนวทางเช่นไร เพื่อนำเอาไปปรับใช้ให้เกิดความเหมาะสมกับสถานศึกษานั้นๆ ดังต่อไปนี้

- 1) แนวคิดหรือวิธีการใดที่จะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้ดีขึ้น การที่จะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น สิ่งแรกคือ ต้องให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและให้แสดงออกทั้งด้านความคิดและการกระทำ โดยอาจจะให้นักเรียนได้ทำโครงงานที่นักเรียนสนใจ และอีกประการต่อมาคือจัดกิจกรรมที่นักเรียนจะฝึกทักษะการพูดโดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามบริบทของสถานศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และประการสำคัญคือ สามารถนำเอาข้อสรุปนั้นๆ กลับไปพัฒนาเป็นแนวทางการสอนที่มีคุณภาพ เช่น ดูแนวโน้มการตอบคำถามว่าข้อสอบข้อใดที่นักเรียนตอบถูกมากที่สุดและข้อใดตอบถูกน้อยที่สุด นำกลับมาสอนให้เป็นแนวทางในการสอนให้นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบได้ถูกต้อง นอกจากนี้การที่ให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้จากสิ่งที่เรียน อาจจะเป็นการจับทบทวนความรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยให้ครูผู้สอนสำรวจความต้องการของผู้เรียนว่าต้องการให้ทบทวนความรู้ในด้านใดหรือต้องการรับการพัฒนาในเรื่องใดที่ต้องการได้เรียนรู้เพิ่มเติม
- 2) แนวทางหรือวิธีการใดที่จะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียน เป็นคนที่ใฝ่รู้ มีนิสัยรักการอ่านและใช้เทคโนโลยีเพื่อการหาความรู้เพิ่มเติมให้กับตนเอง สิ่งแรกคือ การมอบหมายภาระงานเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ ต่อภาระหน้าที่ต่อตนเองที่รับ เป็นการฝึกความอดทน การทำงานที่อยู่ในหัวข้อที่น่าสนใจพร้อมทั้งที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี ซึ่งปัจจุบันกล่าวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เลยว่า โทรศัพท์ประเภท Smartphone มีบทบาทต่อการเรียนการสอน ดังนั้นเราต้องบูรณาการการเรียนการสอนโดยใช้ผ่านระบบ Online พร้อมทั้งเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (Internet) ความเร็วสูงในโรงเรียน ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลที่น่าสนใจเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนเป็นคนใฝ่รู้ และประการสุดท้ายเป็นแนวทางที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งคือ การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน เช่น ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการประดิษฐ์ งานร้อยดอกไม้เข้ามาสอนผู้เรียนเพื่อเป็นการฝึกทักษะในการประกอบอาชีพที่เป็นพื้นฐานให้ผู้เรียน อีกทั้ง

ทำให้ผู้เรียนได้ทักษะการทำงานและการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายฝึกการขับส่วนต่างๆ เพื่อทำให้การเรียนรู้ที่ดีขึ้น 3) แนวคิดหรือวิธีการใดที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีระบบ ลำดับแรก คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้ผู้เรียนใช้ความรู้ทางด้านหลักภาษา รวมทั้งประสบการณ์ที่ได้รับ สามารถแสดงความคิดเห็นหรือระดมความคิด ฝึกการทำงานเป็นกลุ่มแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์ที่จำลองขึ้นมาเพื่อฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์หาทางออกหากพบเจอปัญหาต่างๆ ในชีวิตจริง และการแก้ไข ปัญหาเฉพาะหน้าตามสถานการณ์ ลำดับที่สองคือ การพัฒนา การสร้างกระบวนการคิดรวบยอดหรือที่เรียกว่าการใช้ My Mapping เพื่อคุณภาพของเนื้อหาของกระบวนการเรียน เป็นสิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนคิดอย่างเป็นระบบ และในลำดับสุดท้ายนี้ คือ การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ให้กับนักเรียน คือ ครูต้องมอบหมายการที่อยู่นอกกรอบให้นักเรียนคิดหาทางแก้ปัญหาด้วยตัวเอง เช่น การหาสิ่งที่ดีที่สุดในชุมชนเพื่อนำมาทำเป็นน้ำหอม สิ่งนี้จะทำให้นักเรียนคิดหาแนวทางในการคัดเลือกสิ่งที่คิดว่าหอมและสามารถนำมาทำน้ำหอม พร้อมทั้งอาศัยประสบการณ์ในอดีตจะช่วยให้สามารถคิดสรรหา เลือกสิ่งของที่ดีจากตัวนักเรียนเอง

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

จากการศึกษาประสิทธิผลสถานศึกษาตามทฤษฎีของบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาดังนี้

1. สถานศึกษาควรให้ความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาประสิทธิผลสถานศึกษาตามทฤษฎีของบุคลากรทางการศึกษาสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญว่า การจะพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ต้องอาศัยความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาช่วยกันในการพัฒนา

2. สถานภาพของบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้น ประสบการณ์การทำงานใน ตำแหน่งปัจจุบัน ดังนั้นจึงชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษา ต้องยอมรับความคิดเห็นและทฤษฎีของกันและกันโดยเฉพาะช่วงอายุที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

กันตามช่วงวัยในการทำงาน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

3. แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลสถานศึกษา จากคณะครูที่ได้รับการยอมรับ เป็นแนวทางที่ต้องนำมา รับฟังกัน เพราะจากการวิจัยบ่งชี้ให้เห็นว่า ประสบการณ์ทำงาน ในตำแหน่งปัจจุบัน ซึ่งแตกต่างกัน เพราะว่า ครูที่มีประสบการณ์ จะมีความคิดที่มีมุมมองไปอีกแนวทางจึงมีแนวทางที่หลากหลาย ในการเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในเรื่องของทฤษฎีของคณะครู มากขึ้นเพื่อเป็นตัวสะท้อนการทำงานร่วมกันภายใน สถานศึกษาให้มีประสิทธิผลที่ดีมากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ สถานศึกษา ว่าควรมีเรื่องใดบ้างที่น่าสนใจ

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนา ประสิทธิผลสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. ศูนย์ปฏิบัติการปฏิรูปการศึกษา. **ปฏิรูป การศึกษา : ก้าวอย่างมั่นใจ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ การศาสนา, 2544.

ชาญณรงค์ แสงสว่าง. **ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชนครินทร์, 2549.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, **แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่... โรงเรียนคุณภาพ**. **Guidelines of the best practice for quality school**. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค, 2547.

พลอยไพลิน เฟื่องประโคน. **ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในเขตภาคตะวันออก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บริหาร การศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2555.

Wayne K. Hoy and Cecil G. Miskel. **Educational Administration Theory Research and Practice**. Canada : Random House, Inc., 1978.